

Praha 23. 02. 2009

2

Nemocnice v České republice v roce 2008

Hospitals in the Czech Republic in 2008

Souhrn

Koncem roku bylo v České republice evidováno 192 nemocnic s 63 263 lůžky (z toho 2 181 lůžek pro novorozence, 6 756 lůžek ošetrovatelských). V roce 2008 klesl lůžkový fond nemocnic o 1 %. Každé nemocniční lůžko bylo v letošním roce v průměru využíváno pacienty 254,2 dní z roku, což představuje oproti loňskému roku pokles o více než 9 dnů. Průměrná ošetrovací doba se v nemocnicích zkrátila jen o 0,3 dne na 7,4 dne.

Summary

By the end of the year there were 192 hospitals in the CR, with 63 263 beds (of that 2 181 newborns' cots and 6 756 nursing care beds). The hospital bed fund diminished in 2008 by 1 %. The average bed occupancy in 2008 was 254.2 days, which means decrease more than 9 days. The average length of stay diminished by only 0.3 day, to 7.4 days.

V České republice bylo koncem roku evidováno 192 nemocnic s 63 263 lůžky (3,4 % lůžek novorozeneckých, 10,7 % ošetrovatelských a 85,9 % lůžek akutní péče). Lůžkový fond fakultních nemocnic (11 zařízení, 16 129 lůžek) představuje 25,5 % z celkového počtu lůžek, nemocnice následné péče (28 zařízení, 2 348 lůžek) 3,7 %.

V průběhu roku 2008 nedoznal lůžkový fond nemocnic větších změn.

Došlo pouze ke změně druhu zařízení u Městské nemocnice Slavičín (dříve nemocnice akutní péče, nyní nemocnice následné péče).

Trend převodu krajských nemocnic na obchodní společnosti pokračoval v roce 2008 v menším rozsahu než tomu bylo v předchozích letech. V roce 2008 došlo k převodu následujících nemocnic (uvádíme nový název):

- Nemocnice Mariánské Lázně, s. r. o.
- Panochova nemocnice Turnov, s. r. o.
- Bílovická nemocnice, a. s.

Rozdělíme-li všech 192 nemocnic do skupin podle zřizovatele, pak ke konci roku 2008 bylo:

- 20 zařízení přímo řízeno Ministerstvem zdravotnictví (téměř 28 % všech nemocničních lůžek);
- 24 zařízení spravováno krajem (téměř 15 % všech lůžek);
- 18 zařízení má za zřizovatele město nebo obec (6,3 % všech lůžek);

- 122 zařízení privátních - zřizovatel jiná právnická osoba (48 % všech lůžek). *Do toho počtu je ale zahrnuto 51 nemocnic - obchodních společností se 100 % podílem veřejného (krajského nebo obecního) majetku. Tato zařízení se podílejí na privátním lůžkovém fondu nemocnic téměř 70 %.*
- Nemocnice v rezortu ministerstva obrany a spravedlnosti (5 zařízení) mají dohromady 1 442 lůžek, které představují jen 2,3 % všech nemocničních lůžek.

Rozdělení nemocnic ČR podle velikosti lůžkového fondu je vidět v tabulce 3:

- do skupiny nejmenších nemocnic - s méně než 100 lůžky spadá 48 zařízení, z čehož 18 z nich tvoří nemocnice následné péče;
- naopak více než 1 000 lůžek má 12 nemocnic (z toho 10 fakultních).

V průběhu roku 2008 klesl počet nemocničních lůžek celkem o 399. Lůžka akutní péče klesla o 577, novorozenecká lůžka o 5, a to i přesto, že se dle předběžných údajů v roce 2008 narodilo nejvíce dětí od počátku 90. let. Naopak vzrostla lůžková kapacita následné ošetrovatelské péče (o 183 lůžek).

V členění podle oborů se úbytek lůžek týkal především oddělení: kožního, infekčního, revmatologie a nukleární medicíny. Naopak největší nárůst počtu lůžek byl zaznamenán na odděleních kardiologie, rehabilitačním a intenzivní péče.

Nemocnice	2007	2008	Rozdíl (+ / -)
Lůžka akutní péče (bez lůžek novoroz.)	54 903	54 326	-577
Lůžka novorozenecká	2 186	2 181	-5
Lůžka následné péče	6 573	6 756	183
Celkem	63 662	63 263	-399

Využití celkové lůžkové kapacity nemocnic proti předešlému roku pokleslo velmi výrazně, a to o 9,4 na 254,2 dne, průměrná doba pobytu pacienta na lůžku se zkrátila o 0,3 na 7,4 dne. Výrazný pokles využití zaznamenala lůžka akutní (-9,9 dne), využití lůžek novorozeneckých v důsledku vyššího počtu narozených dětí opět meziročně vzrostlo (o 4,5 dne). V roce 2008 kleslo i využití lůžek ošetrovatelské péče, které se v posledních letech příliš neměnilo. V roce 2008 byl zaznamenán meziroční pokles využití lůžek o 11,1 dne i pokles průměrné ošetrovací doby o 2,6 dne.

Lůžka	Využití lůžek ve dnech maximální lůžkové kapacity		Využití lůžek v % skutečné lůžkové kapacity		Průměrná ošetrovací doba	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Lůžka akutní péče (bez lůžek novoroz.)	255,9	246,0	75,6	73,5	7,0	6,7
Lůžka novorozenecká	293,7	298,2	82,5	82,7	5,1	5,0
Lůžka následné péče	318,6	307,5	89,9	87,0	44,9	42,3
Celkem	263,6	254,2	77,3	75,3	7,7	7,4

V členění podle zřizovatele odpovídalo v roce 2008 nejvyšší využití lůžek v % (využití skutečné lůžkové kapacity) nemocnicím přímo řízeným MZ (77,2 %), které poskytují specializovanou a úzce specializovanou péči nejtěžším pacientům. Poměrně vysoké využití lůžek mají i nemocnice spravované městem nebo obcí (76,3 %), které však vykazují 14,2 % podíl ošetřovatelských lůžek.

Podle velikosti lůžkového fondu odpovídá dlouhodobě nejvyšší využití lůžek ve dnech maximální lůžkové kapacity i v % skutečné lůžkové kapacity malým nemocnicím s méně než 100 lůžky (280,6 dní z roku; 78,3 %). Tato zařízení mají více než polovinu lůžek vyčleněných pro ošetřovatelskou péči, o kterou vzrůstá rok od roku zájem.

Měřeno počtem ošetřovacích dnů je téměř 28 % nemocniční lůžkové péče poskytováno v zařízeních přímo řízených MZ, 15,4 % v krajských nemocnicích, 6,7 % v nemocnicích měst nebo obcí a 48,2 % v privátních zařízeních (zřizovatel fyzická osoba, církev, jiná právnická osoba). Tomu odpovídá i objem lůžkového fondu v těchto skupinách a zhruba ve stejném poměru jsou rozděleny i počty hospitalizovaných pacientů (viz následující tabulka).

Zřizovatel	Podíl lůžek v %	Hospitalizovaní			Ošetřovací dny		
		absolutně	podíl v %	na 10 000 obyv.	absolutně	podíl v %	na 10 000 obyv.
MZ	28,0	604 025	27,9	579,4	4 457 155	27,7	4 275,5
Kraj	14,9	330 377	15,3	316,9	2 477 561	15,4	2 376,6
Město, obec	6,3	129 155	6,0	123,9	1 078 321	6,7	1 034,4
Fyzická osoba, církev, jiná právnická osoba	48,5	1 067 284	49,3	1 023,8	7 747 688	48,2	7 431,9
Ostatní centrální orgány	2,3	32 789	1,5	31,5	318 216	2,0	305,2
Celkem	100,0	2 163 630	100,0	2 075,4	16 078 941	100,0	15 423,6

Počet hospitalizovaných v akutní nemocniční péči oproti roku 2007 klesl o 1,2 %, naopak o 3,7 % stoupl počet hospitalizovaných pacientů na lůžkách následné ošetřovatelské péče. Objem poskytované lůžkové péče (vyjádřeno počtem ošetřovacích dnů) na akutních lůžkách klesal poslední čtyři roky. Meziroční pokles za poslední rok byl poměrně výrazný, a to 4,7 %. Přes nárůst počtu hospitalizovaných klesl objem poskytnuté péče i na lůžkách následných. Pokles byl méně dramatický než u akutních lůžek a činil 2,3 %.

Činnost lůžek akutní péče (vč. lůžek novorozeneckých)	Hospitalizovaní	Ošetřovací dny
2004	2 185 781	15 939 574
2005	2 184 743	15 566 748
2006	2 144 936	14 997 986
2007	2 148 518	14 725 767
2008	2 122 640	14 031 664

Činnost lůžek následné péče	Hospitalizovaní	Ošetřovací dny
2004	47 278	2 080 463
2005	49 177	2 141 077
2006	48 209	2 142 882
2007	46 690	2 096 523
2008	48 431	2 047 277

Příčinou jsou nejen omezené finanční prostředky v důsledku nárůstu cen služeb, ale i rychle se rozvíjející léčebné postupy zkracující dobu pobytu pacienta na akutním lůžku. Lze spekulovat i o tom, že se ve snížení objemu poskytnuté péče projevilo i zavedení regulačních poplatků za pobyt v nemocnici.

Na snížení objemu poskytované péče na lůžkách následné péče má pravděpodobně vliv i zákon o sociálních službách (zákon č. 108/2006 Sb.), který umožňuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby pobírání příspěvku na péči ve výši až 11 tis. Kč měsíčně (podle stupně závislosti). Zároveň předpokládáme, že se značná část objemu poskytované následné péče přesunula na lůžka sociální hospitalizace, která nejsou započítávána do lůžkového fondu. V roce 2008 došlo k nárůstu počtu lůžek sociální pobytové služby z 611 na 959, což představuje 57 % nárůst. Počet klientů vzrostl z 1 340 na 2 365 (tedy o více než 76 %) a objem poskytnuté péče se téměř zdvojnásobil. Údaje o sociální pobytové službě se sledují od roku 2007 a jak ukázal meziroční nárůst, bude rozhodně zajímavé je sledovat i do budoucna.

Závěr

V roce 2008 došlo ke snížení počtu hospitalizací na akutních nemocničních lůžkách. O téměř pět procent klesl objem akutní nemocniční lůžkové péče (vyjádřeno počtem spotřebovaných ošetřovacích dnů). V důsledku toho došlo i k dramatickému poklesu (o 9,9 dne) využití akutních lůžek. Průměrná ošetřovací doba na akutních lůžkách poklesla o 0,3 dne.

Pokles využití zaznamenala také lůžka ošetřovatelská (-11,1 dne). Průměrná doba pobytu pacientů na ošetřovatelských lůžkách poklesla o 2,6 dne.

Po několikaletém růstu počtu novorozeneckých lůžek došlo v roce 2008 k jejich snížení a to o 5 lůžek. Jako jediná však tato lůžka zaznamenala nárůst využití ve dnech maximální kapacity (o 4,5 dne), což je stále ještě důsledek zvýšené plodnosti silných ročníků narozených v polovině 70. let minulého století.

Vypracovala: Mgr. Romana Malečková

1. Lůžkový fond nemocnic ČR v roce 2008

Zdravotnictví celkem

Obor	Lékaři	Lůžka	Hospitali- zovaní	Využití lůžek	Ošetř. doba
Interní	1 668,10	11 219	406 995	271,5	7,5
Kardiologický	221,94	909	55 354	266,2	4,3
Revmatologie	10,69	98	1 959	290,9	14,6
Diabetologický	18,30	56	1 916	306,7	9,0
Gastroenterologický	39,97	164	6 911	246,6	5,9
Klinické farmakologie	6,05	27	1 078	280,6	7,0
Geriatrický	34,86	393	6 288	273,1	17,1
Infekční	157,50	1 533	41 531	189,5	6,9
Tbc a respiračních nem.	211,68	1 562	40 019	237,6	9,3
Nervový	504,34	3 157	108 759	265,2	7,7
Psychiatrický	163,06	1 396	18 459	260,0	20,0
Nemoci z povolání	5,34	30	615	139,2	6,8
Dětský vč. novoroz.	743,24	4 900	271 577	235,9	4,3
Ženský vč. novoroz.	845,62	5 764	317 691	234,6	4,2
Samost. novoroz. úseky	129,25	869	42 628	318,9	6,5
Chirurgický ¹⁾	1 450,98	9 209	382 702	247,2	6,0
Neurochirurgický	171,11	690	27 802	279,6	6,9
Plastické chirurgie	51,04	313	12 946	200,1	4,8
Kardiochirurgický	225,67	642	15 756	234,4	9,6
Traumatologický	151,65	701	31 548	269,7	5,7
AR	735,82	902	33 328	277,2	7,4
Ortopedický	519,57	2 849	118 808	260,0	6,2
Urologický	281,85	1 649	80 114	236,0	4,9
Ušní, nosní, krční	328,60	1 635	84 010	198,1	3,9
Foniatrický	0,90	20	623	228,5	7,3
Oční	240,41	1 173	56 596	144,7	3,0
Stomatologický	39,81	213	8 224	186,7	4,8
Kožní	116,81	895	19 010	228,1	11,1
Klinické onkologie	77,27	341	16 017	264,7	5,5
Radiační onkologie	116,00	1 120	22 899	215,7	10,6
Nefrologický	20,52	112	5 131	267,4	5,8
Klinické hematologie	55,66	180	4 559	278,4	11,0
Protetický	0,50	30	299	194,4	19,5
Rehabilitační	140,66	1 564	27 767	278,6	15,2
Nukleární medicíny	11,80	110	2 895	186,2	7,2
Léčba popálenin	34,65	153	2 675	231,6	13,2
Intenzivní péče	105,56	314	22 612	281,3	3,8
Pracovní lékařství	2,30	18	530	254,8	8,7
Následné ošetř. péče	295,58	6 353	41 623	307,6	46,3
Celkem	9 934,66	63 263	2 163 630	254,2	7,4

¹⁾ Chirurgie: včetně hrudní chirurgie, cévní chirurgie, dětské chirurgie

2. Meziroční změny počtu lůžek a objemu poskytované péče

Zdravotnictví celkem

Obor	Lůžka			Ošetrovací dny		
	2007	2008	index změny	2007	2008	index změny
Interní	11 612	11 219	96,6	3 232 142	3 068 325	94,9
Kardiologický	842	909	108,0	222 380	238 647	107,3
Revmatologie	103	98	95,1	29 430	28 513	96,9
Diabetologický	56	56	100,0	16 156	17 175	106,3
Gastroenterologický	164	164	100,0	44 260	40 440	91,4
Klinické farmakologie	27	27	100,0	8 234	7 576	92,0
Geriatrický	393	393	100,0	109 159	107 330	98,3
Infekční	1 596	1 533	96,1	304 812	285 516	93,7
Tbc a respiračních nem.	1 562	1 562	100,0	394 592	371 202	94,1
Nervový	3 181	3 157	99,2	857 624	837 905	97,7
Psychiatrický	1 419	1 396	98,4	380 395	369 961	97,3
Nemoci z povolání	30	30	100,0	5 240	4 177	79,7
Dětský vč. novoroz.	4 928	4 900	99,4	1 217 858	1 156 608	95,0
Ženský vč. novoroz.	5 812	5 764	99,2	1 441 728	1 349 637	93,6
Samost. novoroz. úseky	833	869	104,3	262 603	277 098	105,5
Chirurgický ¹⁾	9 415	9 209	97,8	2 438 146	2 288 019	93,8
Neurochirurgický	676	690	102,1	191 190	192 748	100,8
Plastické chirurgie	309	313	101,3	66 172	62 290	94,1
Kardiochirurgický	642	642	100,0	160 125	150 514	94,0
Traumatologický	709	701	98,9	201 987	181 360	89,8
AR	869	902	103,8	240 761	247 715	102,9
Ortopedický	2 777	2 849	102,6	735 306	741 854	100,9
Urologický	1 676	1 649	98,4	418 395	389 461	93,1
Ušní, nosní, krční	1 680	1 635	97,3	375 615	327 053	87,1
Foniatrický	20	20	100,0	4 876	4 569	93,7
Oční	1 214	1 173	96,6	208 085	170 292	81,8
Stomatologický	215	213	99,1	43 825	39 758	90,7
Kožní	945	895	94,7	244 172	210 203	86,1
Klinické onkologie	333	341	102,4	100 205	88 489	88,3
Radiační onkologie	1 120	1 120	100,0	251 425	241 613	96,1
Nefrologický	112	112	100,0	30 038	29 947	99,7
Klinické hematologie	180	180	100,0	49 286	50 107	101,7
Protetický	30	30	100,0	4 456	5 831	130,9
Rehabilitační	1 410	1 564	110,9	413 201	422 191	102,2
Nukleární medicíny	114	110	96,5	23 414	20 854	89,1
Léčba popálenin	147	153	104,1	36 498	35 434	97,1
Intenzivní péče	265	314	118,5	71 776	85 241	118,8
Pracovní lékařství	18	18	100,0	4 420	4 586	103,8
Následné ošetř. péče	6 228	6 353	102,0	1 982 303	1 928 702	97,3
Celkem	63 662	63 263	99,4	16 822 290	16 078 941	95,6

¹⁾ Chirurgie: včetně hrudní chirurgie, cévní chirurgie, dětské chirurgie

3. Využití lůžkového fondu nemocnic v České republice v roce 2008

Zdravotnictví celkem

a) podle velikosti lůžkového fondu

Zařízení s počtem lůžek	Počet zařízení	Využití lůžek ve dnech	Využití lůžek v %	Průměrná ošetřovací doba	Prostoj lůžka schopného provozu	Lůžka celkem	z toho lůžka násl. a oš. péče	% lůž. násl. a oš. péče z celku
do 99	48	280,6	78,3	13,0	3,6	2 481	1 277	51,5
100–199	49	266,4	75,2	10,0	3,3	7 308	2 596	35,5
200–299	24	265,2	75,4	7,3	2,4	5 865	537	9,2
300–499	35	253,0	75,2	6,6	2,2	13 829	888	6,4
500–699	15	251,9	74,6	6,7	2,3	8 558	594	6,9
700– 999	9	252,8	74,1	7,6	2,6	7 554	677	9,0
1 000+	12	244,5	75,9	7,2	2,3	17 668	187	1,1
Celkem	192	254,2	75,3	7,4	2,4	63 263	6 756	10,7

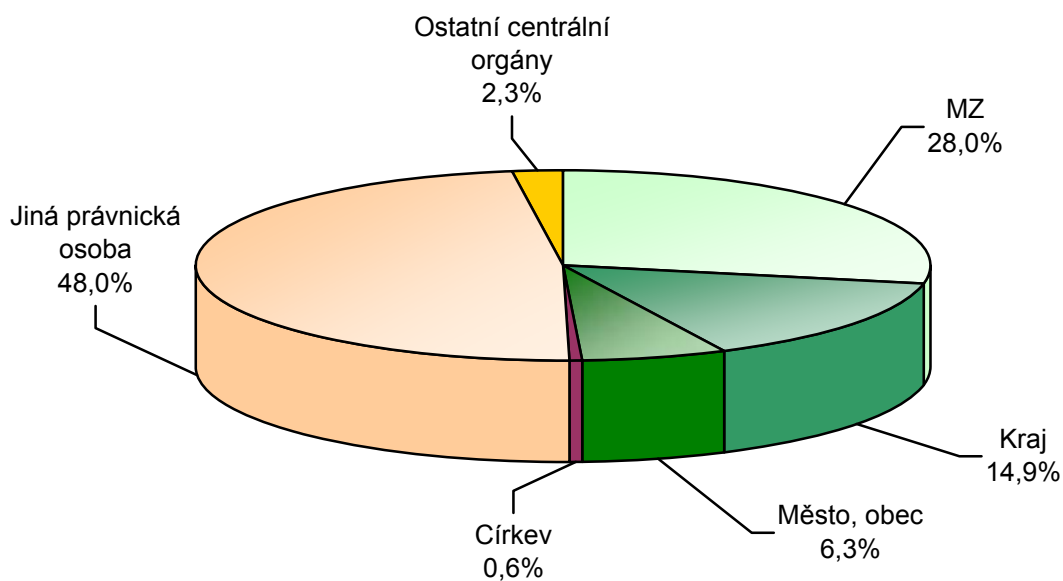
b) podle zřizovatele

Zřizovatel	Počet zařízení	Využití lůžek ve dnech	Využití lůžek v %	Průměrná ošetřovací doba	Prostoj lůžka schopného provozu	Lůžka celkem	z toho lůžka násl. a oš. péče	% lůž. násl. a oš. péče z celku
MZ	20	251,3	77,2	7,4	2,2	17 737	272	1,5
Kraj	24	263,3	75,7	7,5	2,4	9 405	1 280	13,6
Město, obec	18	271,4	76,3	8,3	2,6	3 978	565	14,2
Církev	3	249,8	71,6	15,3	6,1	352	145	41,2
Jiná právnická osoba	122	252,4	74,6	7,2	2,5	30 349	4 406	14,5
Zdravotnictví bez ost. centr. org.	187	254,9	75,6	7,4	2,4	61 821	6 668	10,8
Ostatní centrální orgány	5	224,3	65,4	9,7	5,1	1 442	88	6,1
Zdravotnictví celkem	192	254,2	75,3	7,4	2,4	63 263	6 756	10,7

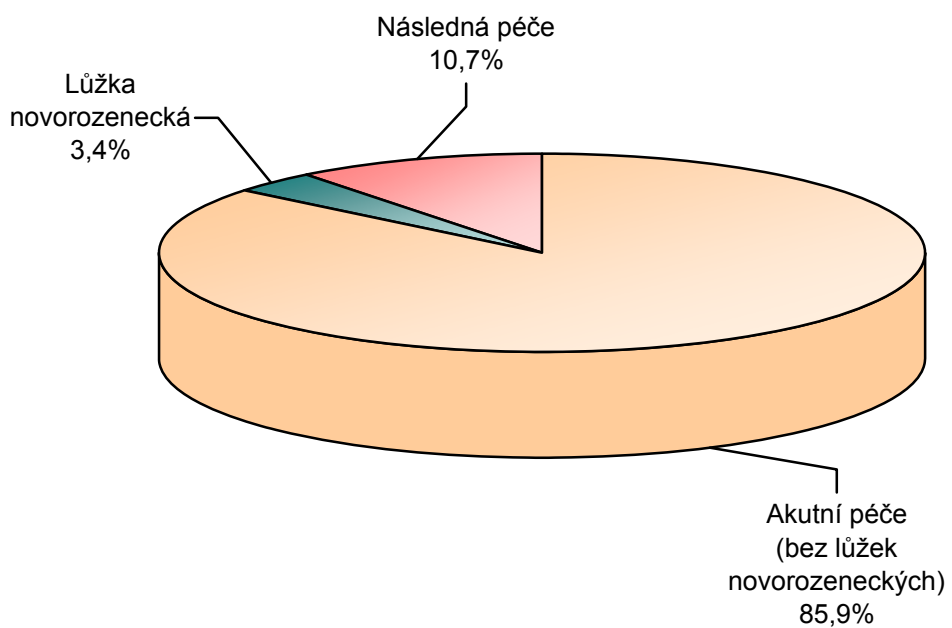
c) podle druhu poskytované péče

Druh péče	Počet lůžek	Využití lůžek ve dnech	Využití lůžek v %	Průměrná ošetřovací doba	Prostoj lůžka schopného provozu
Akutní péče (bez lůžek novorozeneckých)	54 326	246,0	73,5	6,7	2,4
Lůžka novorozenecká	2 181	298,2	82,7	5,0	1,1
Následná péče	6 756	307,5	87,0	42,3	6,3
Celkem	63 263	254,2	75,3	7,4	2,4

Rozložení nemocničních lůžek podle zřizovatele v roce 2008

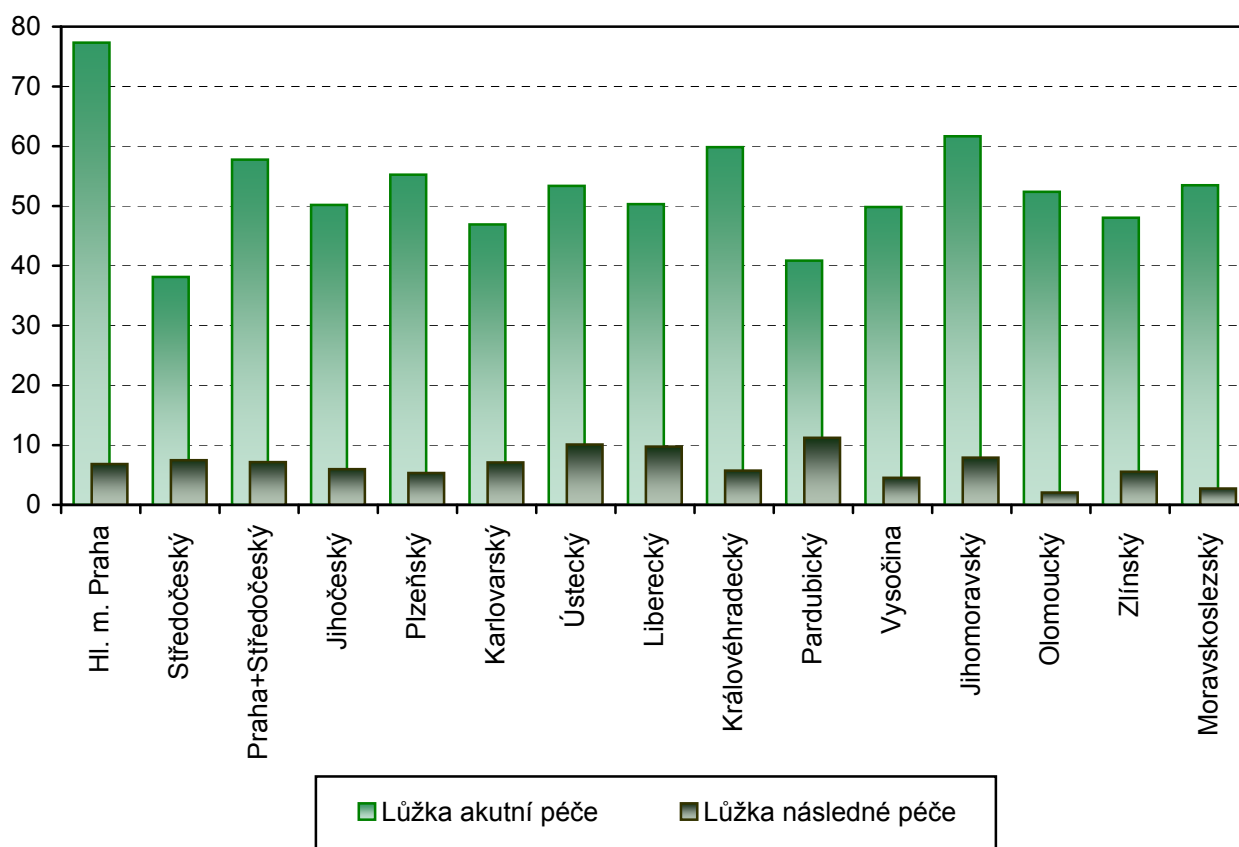

Rozložení nemocničních lůžek podle druhu poskytované péče v roce 2008

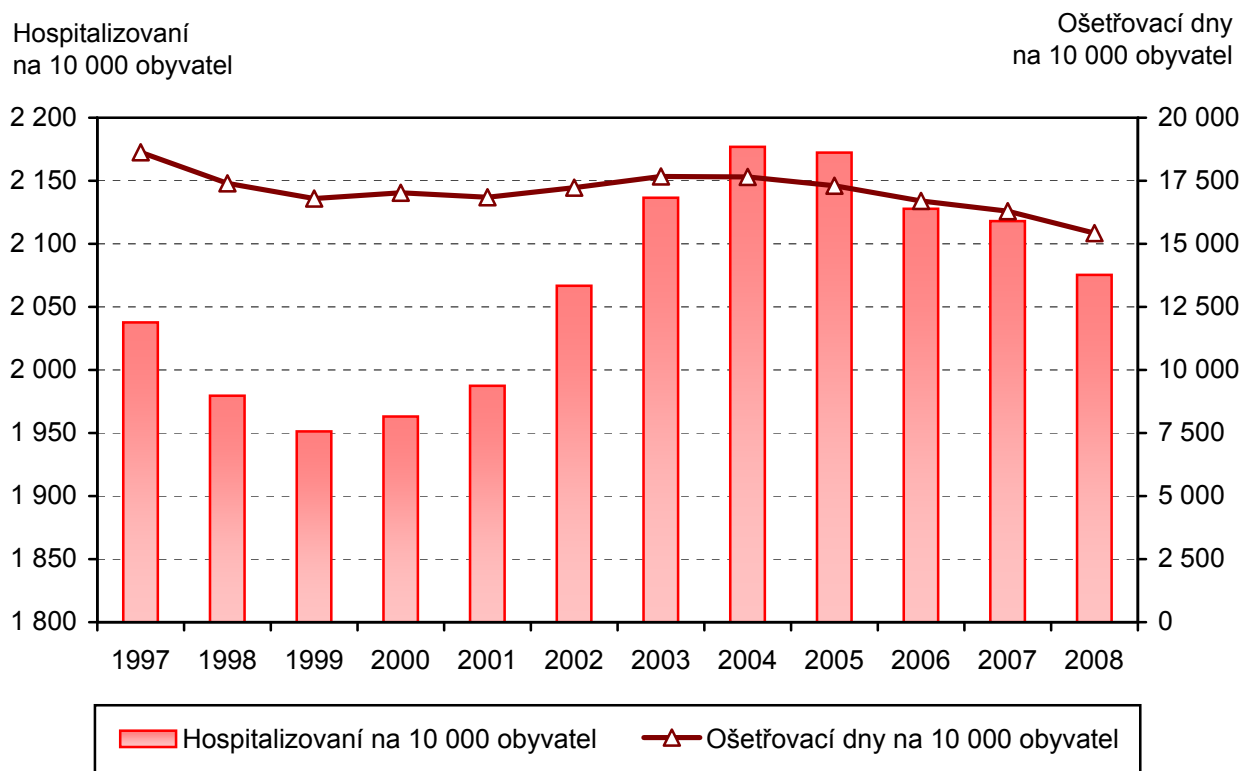

Nemocniční lůžka akutní a následné péče (na 10 000 obyvatel) - rok 2008

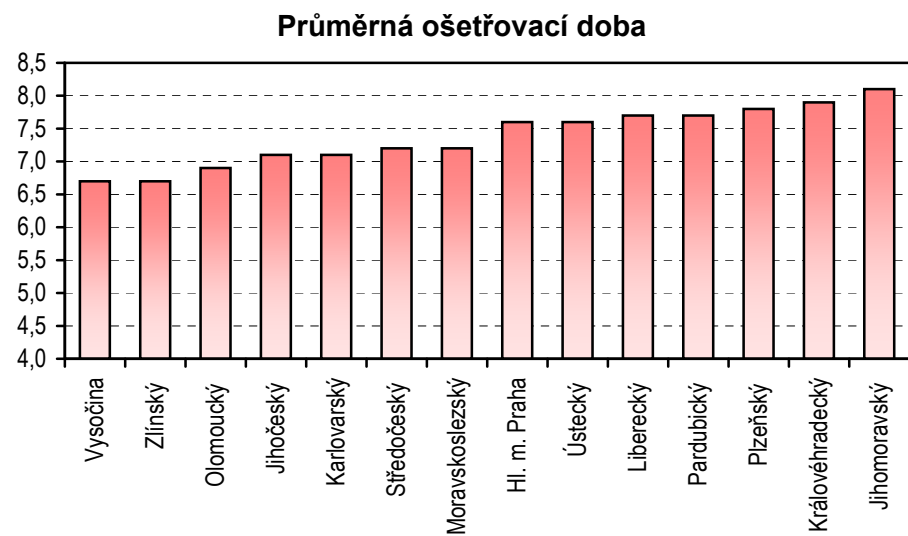
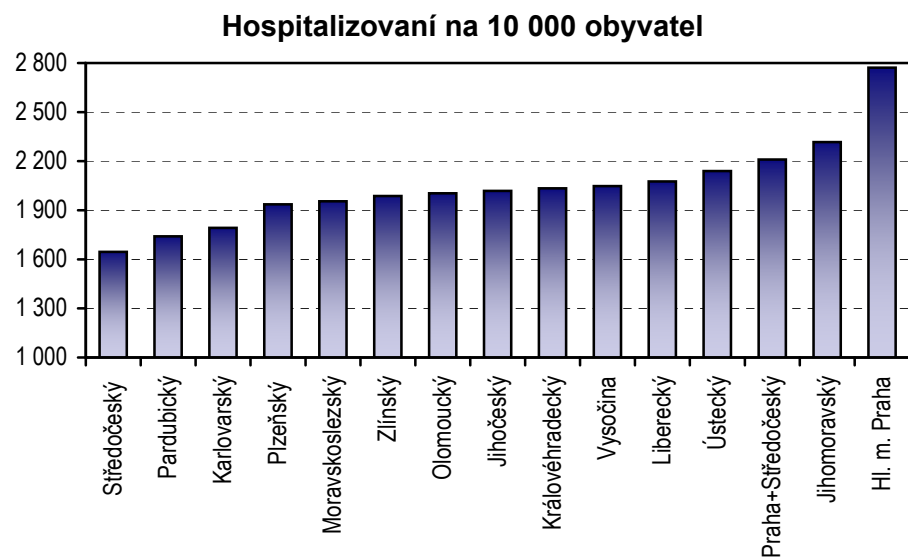
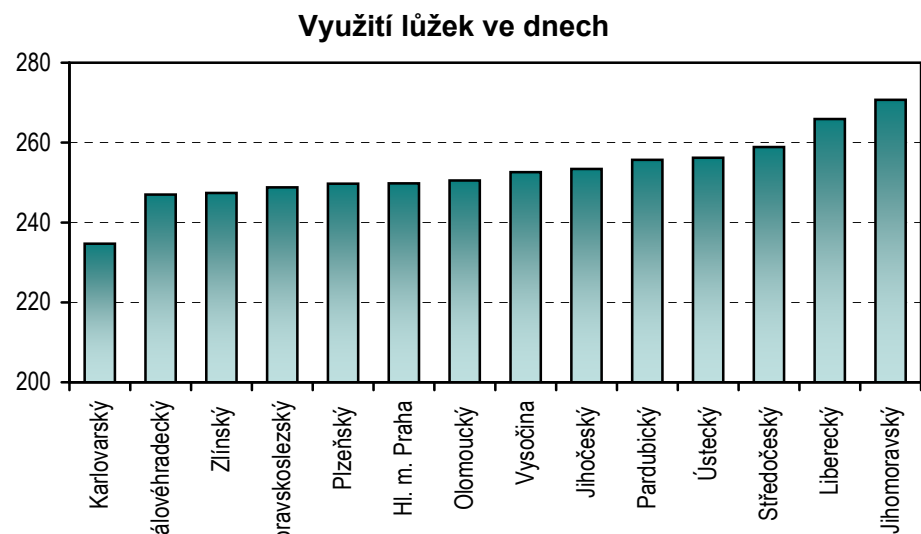
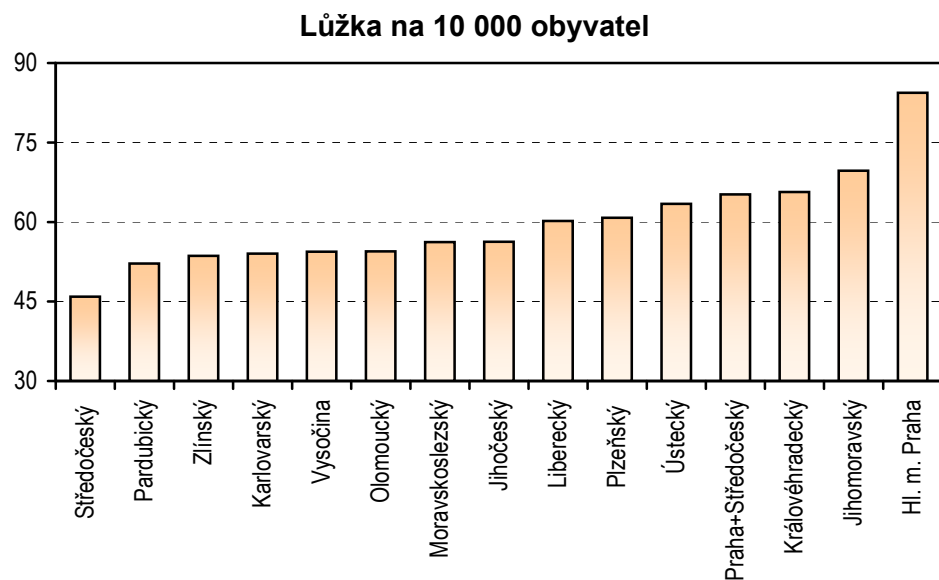

Vývoj počtu hospitalizovaných a objemu poskytované nemocniční péče v letech 1997–2008

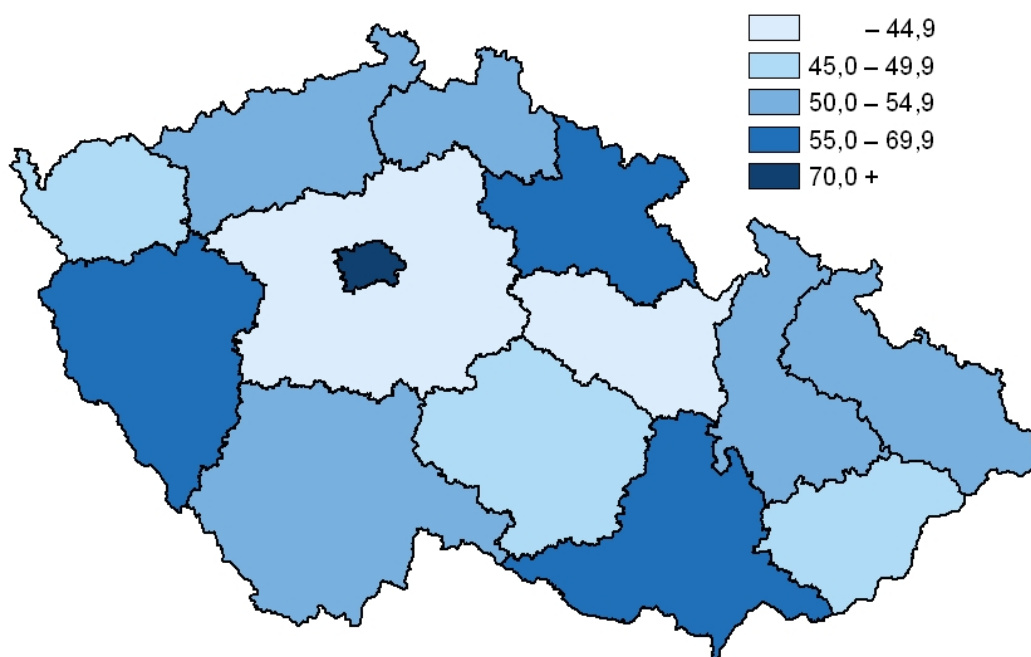

Lůžkový fond nemocnic České republiky a jeho využití v roce 2008

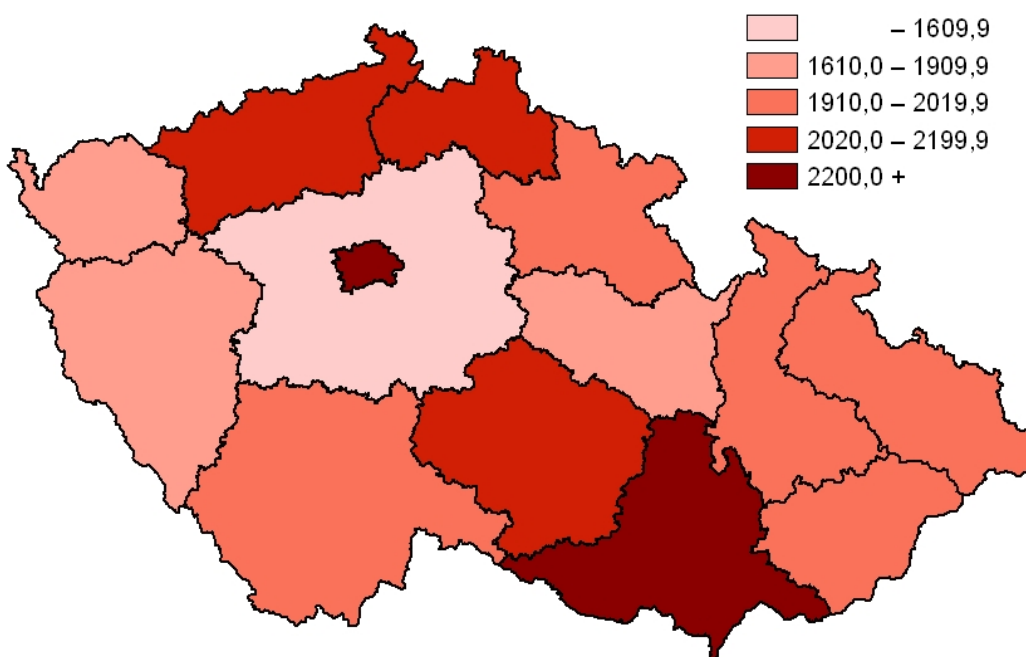
Zdravotnictví celkem

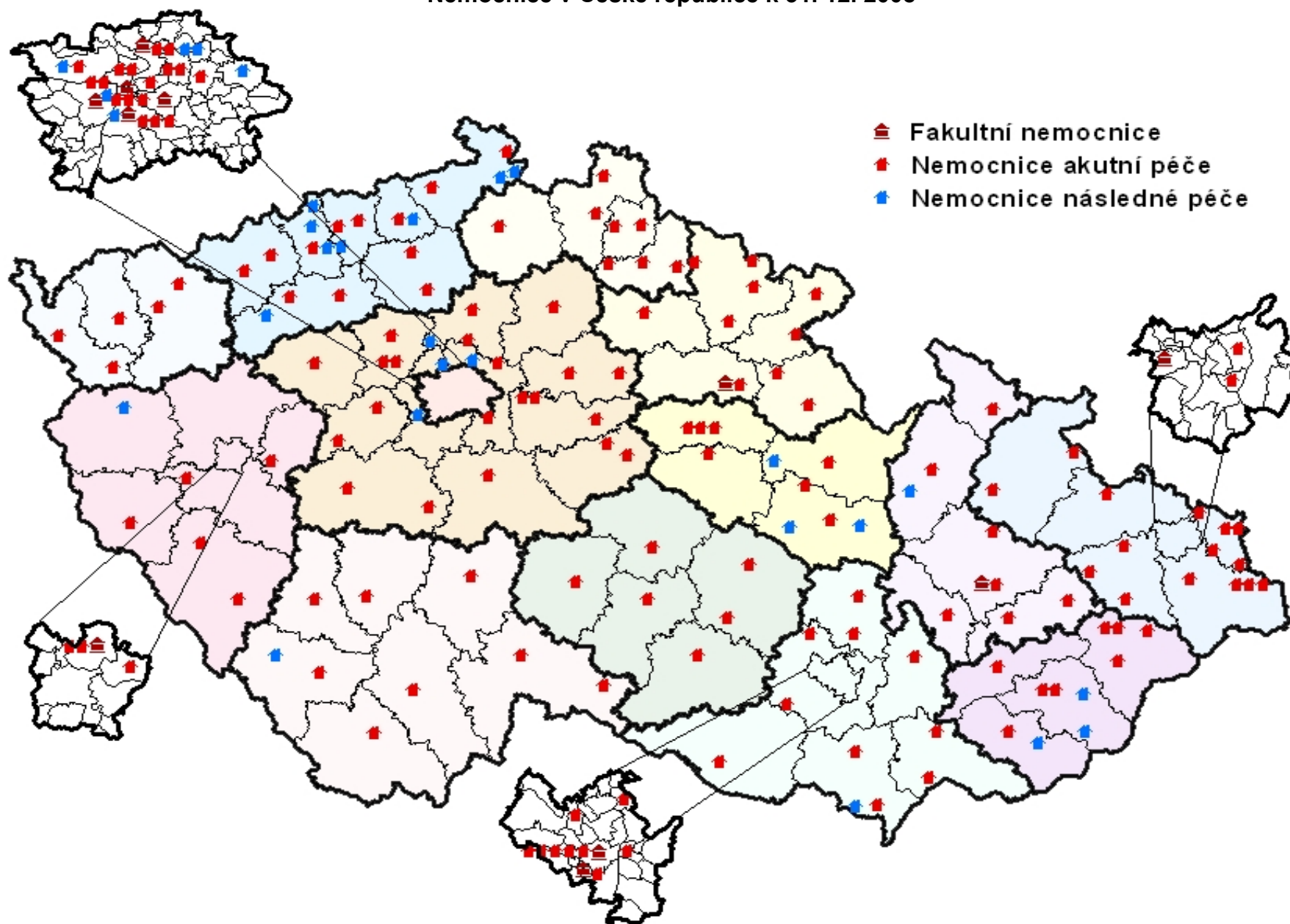
Akutní lůžka v nemocnicích na 10 000 obyvatel k 31. 12. 2008

Hospitalizovaní na akutních lůžkách v nemocnicích na 10 000 obyvatel k 31. 12. 2008

Nemocnice v České republice k 31. 12. 2008

4. Sociální pobytové služby v ČR v roce 2007

Kraj	Počet zařízení	Počet lůžek	Počet klientů	Počet ošetrovacích dnů
Hlavní město Praha	5	68	221	16 437
Středočeský	5	67	98	8 008
Jihočeský	3	19	20	876
Plzeňský	7	54	153	15 596
Karlovarský	3	57	48	7 737
Ústecký	4	61	114	17 533
Liberecký	3	9	15	1 770
Královehradecký	1	14	14	5 110
Pardubický	0	0	0	0
Vysočina	4	20	99	7 866
Jihomoravský	5	26	59	2 398
Olomoucký	2	56	128	17 390
Zlínský	2	34	85	7 758
Moravskoslezský	5	126	286	27 371
Česká republika	49	611	1 340	135 850

5. Sociální pobytové služby v ČR v roce 2008

Kraj	Počet zařízení	Počet lůžek	Počet klientů	Počet ošetrovacích dnů
Hlavní město Praha	9	99	283	29 986
Středočeský	7	92	154	13 239
Jihočeský	6	61	94	4 802
Plzeňský	9	104	483	39 382
Karlovarský	4	81	82	18 245
Ústecký	7	84	155	22 545
Liberecký	3	9	33	3 086
Královehradecký	1	14	14	2 576
Pardubický	5	74	123	15 481
Vysočina	4	56	153	22 960
Jihomoravský	5	25	89	9 314
Olomoucký	2	56	129	18 495
Zlínský	2	54	122	14 179
Moravskoslezský	8	150	451	47 330
Česká republika	72	959	2 365	261 620